

Riktlinje för systematiskt brandskyddsarbete, SBA

SVEBRA 2026:1 – Version 2

Denna riktlinje är beslutad av SVEBRAs Norm- och certifieringskommitté och träder i kraft 2026-05-12.

SVEBRA, Svenska Brandsäkerhetsföretag är en samhällsnyttig förening för brandsäkerhetsföretag med en vision att göra samhället brandsäkrare.

Föreningen har till uppgift att höja statusen för systematiskt brandskyddsarbete och öka kvalitén på de tjänster som tillhandahålls i branschen genom att bistå med kompetensutveckling i form av certifiering, normer och riktlinjer, utbildning, information och rådgivning.

Innehåll

1	Bakgrund.....	3
2	Orientering.....	3
3	Syfte.....	3
4	Definitioner.....	4
5	Referenser.....	5
6	Avgränsningar.....	6
7	Tillämpning.....	6
8	Innehåll i systematiskt brandskyddsarbete.....	6
9	Uppföljning.....	10
10	Brandsäkerhet i kris.....	11

Riktlinje för systematiskt brandskyddsarbete

1 Bakgrund

I Statens räddningsverks allmänna råd och kommentarer om systematiskt brandskyddsarbete (SRVFS 2004:3) står, mot bakgrund av bestämmelserna i 2 kap 2 § lag (2003:778) om skydd mot olyckor, att det är skäligen att det för varje verksamhet bedrivs ett systematiskt brandskyddsarbete och att detta dokumenteras.

Dokumentationen av brandskyddet bör vara tillräcklig för att säkerställa underhåll och att skäliga brandskyddsåtgärder, både tekniska och organisatoriska, vidtas.

Systematiskt brandskyddsarbete (SBA) är ett långsiktigt och strukturerat arbetssätt som syftar till att brandsäkerheten i en verksamhet uppfyller gällande krav och anpassas vid förändringar. Det minskar risken för brand och skyddar människor, egendom och miljö. Ingående delar i det systematiska brandskyddet föreslås i SRVFS 2004:3

2 Orientering

SBA omfattar både tekniska, fysiska och organisatoriska åtgärder som förebygger och begränsar brand. Arbetet innebär att identifiera risker, skapa rutiner, tilldela ansvar och utbilda, kontrollera brandskyddsåtgärder och dokumentera insatserna.

3 Syfte

Syftet är att tydliggöra vad som krävs för att bedriva ett systematiskt brandskyddsarbete enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO), Myndighet för civilt försvars allmänna råd (SRVFS 2004:3) samt andra relevanta föreskrifter och standarder.

4 Definitioner

Brandredskap:	Utrustning för brandsläckning, t ex handbrandsläckare.
Brandskyddsansvarig:	En utsedd person i verksamheten som har särskilt ansvar för det systematiska brandskyddsarbetet.
Brandtekniska installationer:	Kan vara brand och -utrymningslarm, system för automatisk släckning eller styrning av fläktar, brandgardiner eller brandspjäll.
Byggnadstekniskt brandskydd:	Exempelvis brandcellsindelning, ytskikt, rökluckor, brandtätningar och branddörrar.
Certifierad person:	En certifierad person är någon som har fått sin kompetens formellt godkänd genom utbildning eller prov och därmed anses kunnig att utföra en viss uppgift.
Egenkontrollant brandskydd:	En kompetent utsedd person som genomför kontroller på brandskyddet.
Gränsdragningslista:	Dokument som tydliggör ansvarsfördelning mellan fastighetsägare och nyttjanderättshavare* och eventuella andra inblandade parter. Den kan baseras på hyresavtal men kan finnas som eget dokument. Fördelning av hur arbetsuppgifter, ansvar och kostnader fördelas bör framgå. * benämns även som hyresgäst eller verksamhetsutövare.
Kontrollplan:	En dokumenterad plan som anger vad som ska kontrolleras, hur det ska kontrolleras, hur ofta, av vem och hur resultatet dokumenteras.

Revision:	En granskning av det systematiska brandskyddsarbets genomförande och förvaltning.
Riskbedömning:	Bedömning av hur allvarliga riskerna är och hur de kan påverka verksamheten.
Riskhantering:	Riskhantering består av att identifiera (riskinventering), bedöma (riskbedömning) och åtgärda (minimera risker).
Riskinventering:	Insamling av information om vilka risker det finns i verksamheten.
Risk:	Möjligheten att en oönskad eller negativ händelse inträffar, med en viss sannolikhet och konsekvens.
Brist:	Brist betyder en otillräcklig mängd, att något saknas, eller en svaghet eller ett fel.

5 Referenser

LSO 2003:778 kap 2 2§	Lagen om skydd mot olyckor.
SRVFS 2004:3	Statens räddningsverks allmänna råd och kommentarer om systematiskt brandskyddsarbete.
Lag (1977:1160)	Arbetsmiljölagen (AML)
Lag (2010:1011)	Lag om brandfarliga och explosiva varor (LBE)
AFS 2023:12	Författning om Utformning av arbetsplatser
SS-EN-standarder	Svensk standard. t.ex. SS-EN 671-3 och SS 3656)

6 Avgränsningar

Detta dokument avser generella krav på verksamheter med krav på SBA och hänvisar i övrigt till AML, LBE, AFS och andra regler, föreskrifter eller kravställningar som kan gälla för specifika verksamheter.

7 Tillämpning

SBA ska både upprättas och förvaltas. Att upprätta innebär att beskriva brandskyddet, ansvar, rutiner och risker. Förvaltning omfattar löpande kontroller, utbildningar, åtgärder och uppdateringar. Båda delarna ska vara dokumenterade och kända i organisationen.

Ett systematiskt brandskyddsarbete ska alltid vara verksamhetsanpassat och tillgängligt för berörda parter.

8 Innehåll i systematiskt brandskyddsarbete

8.1 Inventering

8.1.1 Riskinventering

Riskinventeringen ska dokumenteras och omfatta byggnaden, verksamheten och de personer som vistas där. Den ska uppdateras vid förändringar och ligga till grund för rutiner, regler, åtgärder och utrustning.

Brandrisker och oönskade händelser som upptäcks mellan riskinventeringstillfällena ska rapporteras löpande enligt en fastställd rutin.

Inventering av risker ska genomföras i relation till gällande krav för verksamhet och byggnad.

8.1.2 Inventering av brandskyddet

Inventera brandskyddet:

- Byggnadens brandskydd
- Verksamhetens brandskydd

Byggnadens brandskydd redovisas genom att beskriva hur många våningar och hur stor yta som verksamheten nyttjar (del av byggnad eller om det gäller hela byggnaden), brandcellgränser samt möjligheten till utrymning. Om det finns en relationshandling i form av brandskyddsdocumentation ska denna utföra en grund för hur det byggnadstekniska brandskyddet är utformat.

Vidare ska tekniska system som till exempel brandlarm, släcksystem, ventilation och olika funktioner beskrivas. Byggnads- och verksamhetsklass ska anges. Samt antal personer som samtidigt uppehåller sig i lokalerna. Det ska anges när byggnaden byggdes och när eventuella om- och tillbyggnationer inträffade så man vet vilka regelverk byggnaden är projekterad efter.

Verksamhetens brandskydd är olika rutiner och regler för hur risker ska hanteras samt hur brand eller andra händelser som kan inverka negativt på verksamheten ska hanteras. Verksamhetens systematiska brandskyddsarbete ska inventeras enligt 8.2.

8.2 Upprättande av SBA

8.2.1 Organisera brandskyddet

8.2.1.1 Policy

En brandskyddspolicy är företagets viljeinriktning och riktlinjer för hur brandskyddet ska bedrivas och prioriteras.

8.2.1.2 Organisation

Roller: Det ska finnas en utsedd brandskyddsansvarig med särskilt ansvar för brandsäkerheten. Andra funktioner kan vara utrymningsledare, föreståndare brandfarlig vara, anläggningsskötare eller egenkontrollant brandskydd. Roller och ansvar ska vara tydligt definierade.

Delegering: Om ansvar delegeras ska det ske skriftligen och tydligt dokumenteras.

Organisationen ska ha förutsättningar (budget, kunskap, befogenhet, tid) för att klara sina uppgifter såväl administrativt som praktiskt.

8.2.2 Rutiner och regler

Rutiner och interna regler ska utformas utifrån riskbedömningen och beskriva vad som ska göras, när, hur och av vem. Det ska inkludera till exempel hantering av brandfarliga varor, brandfarliga heta arbeten, tillträdesregler och kontrollrutiner. Rutiner ska även omfatta hur driftavbrott i kravställda eller för verksamheten kritiska

funktioner så som brandlarm eller rökluckor som drabbas av driftstörningar ska hanteras.

Det ska finnas en nödlägesberedskap. Nödlägesberedskap är den samlade planeringen och förberedelsen som gör att verksamheten kan agera snabbt och effektivt när något allvarligt inträffar.

8.2.3 Gränsdragningslista

En skriftlig gränsdragningslista ska visa vem som ansvarar för vad i brandskyddet. Fördelningen avser ansvar och arbetsuppgifter som fördelas mellan ägaren och nyttjaren samt eventuella andra parter, till exempel huvudman eller liknande.

8.2.4 Utrymning

En utrymningsstrategi utgör en övergripande och samlad beskrivning av hur personer ska agera vid brand eller annan nödsituation. Den baseras på det byggnadstekniska brandskyddet, byggnadens utformning och förutsättningar samt verksamhetens art, organisation, personantal och de utrymmandes förmåga. Utrymning ska kunna ske till säker plats innan kritiska förhållanden uppstår.

8.2.5 Utbildningsplan

En utbildningsplan ska utgå från verksamhetens behov och kravställande regelverk. Den ska visa vilka som ska utbildas, i vad, och hur ofta. Utbildningar och repetitioner, övningar och introduktioner ska dokumenteras. Det är även lämpligt att ange vilka utbildningar som sker i egen regi respektive via extern aktör.

8.3 Aktiviteter

8.3.1 Genomföra utbildning och övning

Verksamheten ska genomföra de utbildningar och övningar som fastställts i utbildningsplanen samt säkerställa att dessa följs upp och utvärderas. Uppföljningen ska användas för att verifiera att målen uppnåtts och för att identifiera behov av förbättringar i kommande utbildningsinsatser.

8.3.2 Kontroll av risker och brandskyddet

En dokumenterad kontrollplan med kontrollinstruktioner ska finnas som anger vad som ska kontrolleras, hur det ska kontrolleras, hur ofta, av vem och hur resultatet dokumenteras. Upptäckta brister ska vid behov följas upp med åtgärder.

8.3.2.1 Riskinventering

De risker som upptäcktes vid riskinventeringen ska bedömas och hanteras. De riskåtgärder som beslutas ska dokumenteras. Om risken inte kan elimineras ska tekniska eller administrativa åtgärder läggas in i kontrollplanen för uppföljning och kontroll.

Uppföljning och värdering av risker kan genomföras samtidigt vid löpande kontroll av brandskyddet eller separat men ska dokumenteras.

8.3.2.2 Egenkontroll

Egenkontroll ska regelbundet utföras av utsedd person och resultatet ska dokumenteras. Om riskinventering sker vid samma tillfälle ska det dokumenteras.

8.3.2.3 Kontroll och underhåll

Utrustning och brandtekniska installationer ska kontrolleras och underhållas enligt tillverkarens anvisningar och gällande standarder. Kontroll och underhåll bör genomföras av certifierad person, i de fall det finns certifiering.

8.4 Dokumentation

För varje byggnad eller anläggning ska det finnas en dokumentation av brandskyddet. Brandskyddet ska vara anpassat till de risker som förekommer eller kan förväntas uppstå i verksamheten. Det systematiska brandskyddsarbetet ska kunna kommuniceras med dem som berörs av det. Dokumentationen ska beskriva byggnaden och dess brandskyddsåtgärder, vilken verksamhet som bedrivs och den organisation som finns för brandskyddet samt de förändringar som sker i verksamheten som kan påverka brandskyddet. Verksamhetens rutiner vid brand, utrymning eller annan olycka samt kontrollrutiner och uppföljning ska finnas.

Befintligt brandskydd bedöms mot riskinventeringen om brandskyddsåtgärderna kan anses rimliga och brandskyddet är skäligt.

Dokumentationen ska vara tillräcklig för att säkerställa att brandskyddet fungerar och att eventuella brister identifieras. Regler och förutsättningar ska kunna kommuniceras till berörd personal. Den ska bland annat omfatta:

Beskrivning av byggnad, verksamhet och brandskyddets utformning.

- Policy
- Organisation och ansvar
- Riskhantering
- Rutiner, interna regler, utbildningar och kontroller

- Drift- och underhållsrutiner
- Åtgärder vid brister samt uppföljningar
- Resultat av revisioner och förändringar

Dokumentationen ska hållas uppdaterad, känd och användas aktivt i verksamheten. Dokumentation ska vara skriftlig och kunna delges myndighet vid anmodan. Hur riskbedömningen har skett ska även framgå av dokumentationen.

8.4.1 Hjälpmedel

Det bör finnas digitala system, checklistor, loggböcker eller mallar som används för att dokumentera och följa upp SBA. Hjälpmedlen ska vara tillgänglig för berörda partner och anpassade efter verksamheten.

9 Uppföljning

9.1 Intern uppföljning

Intern uppföljning omfattar riskuppföljning och uppföljning av genomförda kontroller och åtgärder. Den genomförs vid behov, men som regel minst en gång per år. Syftet är att säkerställa att risker hanteras korrekt och att verksamhetens brandskyddsåtgärder fungerar som avsett.

9.2 Extern revision

SBA ska revideras minst en gång per år. Revisionen ska omfatta hela systemet: ansvar, risker, regler, rutiner, kontroller, förbättringar och dokumentation. Det är lämpligt att revisionen görs av extern part. Det ska då även bedömas om brandskyddet kan anses skäligt i relation till riskerna och gällande lagstiftning. Behovet på omfattningen av en förnyad riskinventering ska fastställas och dokumenteras.

Observera att brandtekniska installationer ska revideras enligt gällande riktlinjer, standarder eller annan kravställare.

10 Brandsäkerhet i kris

Systematiskt brandskyddsarbete (SBA) under kris, höjd beredskap eller extraordinära händelser.

För att kunna hantera en brand under kris, höjd beredskap eller andra extraordinära händelser krävs att det systematiska brandskyddsarbetet fungerar väl under normala förhållanden. En robust och väl implementerad SBA-struktur i vardagen utgör grunden för att kunna upprätthålla ett tillräckligt brandskydd även när verksamheten utsätts för påfrestningar. Med begränsade samhälls- och vårdresurser är det viktigt att utsätta så få personer som möjligt för så små risker som möjligt under så kort tid som möjligt.

Identifiera och prioritera livsviktiga funktioner och förstärk skyddet av dessa. Identifiera allt som kan användas för att bekämpa och förhindra spridning av brand. Var även beredd på att snabbt förändra organisationen och planera för att upprätthålla förmågan och minska sårbarheten.

10.1 SBA en del av krisberedskapen

En kris kännetecknas av att den är plötslig, kräver snabba beslut och ofta innebär att normala resurser inte räcker till.

Det innebär att verksamheter måste kunna:

- Agera utan stöd från externa aktörer
- Hantera bortfall av el, vatten, kommunikation och larm
- Upprätthålla brandskydd med begränsade resurser

SBA blir därmed en central del av organisationens krisberedskap – inte ett separat system.

Grundprincip: samma struktur – nya förutsättningar

En viktig utgångspunkt är att det systematiska arbetet ska bygga på samma struktur som i normalläge, men anpassas till den aktuella situationen. Här måste även hänsyn tas till väderlek och årstid.

Det innebär att:

- Riskinventering måste uppdateras utifrån nya risker
- Organisation och ansvar måste fungera även vid personalbortfall

- Rutiner måste fungera utan teknikstöd
- Kontroller behöver ske tätare och enklare
- Släckmedel och brandsläckare kan behöva skyddas mot kyla

SBA ska vara verksamhetsanpassat, dokumenterat och känt i organisationen – även i kris.

10.2 Förändrade risker i kristid

I en kris uppstår ofta nya brandrisker kopplade till förändrade beteenden och förutsättningar, till exempel:

- Alternativa värmekällor (gasolkök, elverk)
- Ökad mängd brännbart material
- Tillfälliga lösningar som påverkar utrymning
- Ökat antal människor som påverkar utrymning
- Samförvaring av bränsle och utrustning

Dessa risker måste identifieras, bedömas och hanteras inom ramen för SBA.

10.3 Fokusområden för brandskydd i kris

1. Förebyggande arbete

Det är alltid enklare att förebygga än att hantera en brand. I kristid blir detta helt avgörande.

- Minimera brandbelastning
- Skapa zonindelning för att begränsa brandspridning
- Säkerställa ordning och reda

2. Upptäckt och larm

Tekniska system kan fallera. Därför behöver alternativa lösningar finnas.

- Elverk (reservkraftverk) för brandlarm och tekniska installationer
- Fler brandvarnare som ersätter automatiska system
- Rutiner för manuell larmning
- Tydlig intern kommunikation

3. Utrustning och resurser

Rätt utrustning på rätt plats är avgörande när extern hjälp dröjer.

- Strategiskt placerade brandsläckare
- Brandfiltar vid riskområden
- Enkla släckmedel (t ex sand, handverktyg)
- Första hjälpen utrustning, andningsskydd
- Samlade resurser i depåer (brandsläckare, handverktyg)

4. Organisation och ansvar

Tydlig ansvarsfördelning blir ännu viktigare i kris.

- Utsedd brandskyddsansvarig
- Klara roller och mandat
- Fungerande bemanning över tid
- Skapa delaktighet
- Agera i grupp

5. Förmåga och uthållighet

- Det räcker inte att ha en plan – organisationen måste kunna agera
- Utbildning anpassad till krisscenarioer
- Övningar i den egna miljön
- Anpassning till årstid
- Planering för långvariga störningar

10.4 Anpassning av SBA i praktiken

När ordinarie system inte fungerar bör verksamheten utgå från ett grundläggande behovstänk:

- Vilka funktioner måste upprätthållas? (värme, mat, drift, skydd, utrymning, kommunikation)
- Vilka risker uppstår? (brand, avgaser, syrebrist)
- Vilken förmåga krävs? (kunskap, rutiner, bemanning)
- Vilken utrustning krävs?
- Hur länge ska det fungera? (uthållighet och resurser)

10.5 Sammanfattning

Systematiskt brandskyddsarbete ska inte upphöra i en kris – det ska förstärkas.

Ett fungerande SBA i kristid innebär att:

- Brandskyddet är anpassat till förändrade risker
- Organisationen kan agera självständigt
- Rutiner fungerar utan teknikberoende
- Utrustning och kompetens finns nära till hands

SBA är därmed en central del av både verksamhetens robusthet och samhällets totala krisberedskap.